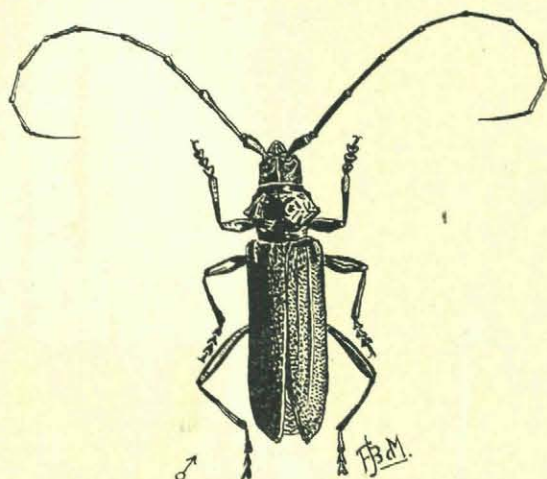

binding staat, zijn verbazend veel zeedieren te vinden: zeepokken op steenen, waartusschen allerlei krabbetjes rondscharrelen, verder mossels, zeestekelbaarsjes, wormachtige dieren met een groot aantal pooten enz. allemaal goede voorraad voor een zee-water-aquarium.

1901.

- 7 September. Heerlijk zonnig nazomer-weer. Wandeling naar Zeeburg. St. Jacobs-kruiskruid en magrieten bloeien nog veel. Een mooie vondst gedaan: 6 bijna volwassen ligusterpijlstaart-rupsen op een ligusterhaag gevonden. Zij zaten achter op de ligusterbladen, zoodat slechts de buikzijde der rupsen, welke bijna volmaakt de kleur dezer bladeren bezit, in het oog viel, en de prachtig geelgroene rugzijde, met de waterverfachtige 7 paar violet met witte

Muskusbok.

- dwarsstrepen, verborgen bleef. De kop is heldergroen met zwarten rand en de hoorn bijna geheel zwart. Zooals wij deze dieren bewonderden, zoo werden ze thuis met alle teekenen van afschuw begroet. Wat er aan zoo'n dier griezeligs te vinden is, hebben we echter nooit begrepen. Integendeel gingen wij met deze gezonde, frissche lobbessen allervertrouwelijkst om, doch hier geldt de regel: onbekend maakt onbemind, welke voor de geheele levende natuur waarheid is gebleken. Malva en en witte doornetel bloeien nog. Zilvermeeuwen en zee-zwaluwen. Evenals verleden jaar, leveren de zulte-velden weer een heerlijk schouwspel op. Op dezelfde gronden groeit ook veel zee-kraal.
- 8 September. Ieder natuurliefhebber begrijpt dat wij heden weer met frisschen moed naar Zeeburg stевenden, om nog eenige liguster-rupsen zien machtig te worden. Werkelijk vonden wij, na lang en nauwkeurig zoeken nog 19 exemplaren op dezelfde ligusterhaag. Deze hadden wij dus gisteren allen over het hoofd gezien, en wie weet hoevelen we thans nog lieten zitten, want de mi-

micry speelt iemand parten. Kleine vossen vliegen aan „het Amsterdamsche strand” benevens een enkele distelvlinder. De witjes-tijd schijnt om te raken. Jonge linden laten reeds de bladeren vallen, iepen beginnen te dorren, doch populieren staan nog in al hun pracht. Haagwinde bloeit nog in heggen, doch is tusschen de keien van den Zeeburgerdijk al verdord, en heeft rijpe zaden.

- 14 September. De ligusterpijlstaartrupsen zijn alle achtereenvolgens bruin geworden en in de aarde gekropen.
- 15 September. Een „pech”-excursie: den geheelen dag regen. Naar Bussum. Vogelkiers, wegedoorn, hop en lijsterbes hebben rijpe vruchten en zaden. Struikhei is voor het grootste deel al uitgebloeid. St. Jacobs-kruiskruid daarentegen bloeit nog prachtig. Veel wolfsklauwen in moerasjes (ijsbaan) langs den spoorweg naar Hilversum. Drosera's aldaar zijn zeer nietig, vooral in vergelijking met de reuzen van het rietland. Eikenhakhout heeft nog veel te lijden van den eiken-aardvloo. In tuinen bloeien Dahlia's en Zonnebloemen.
- 22 September. Zonnig, warm weer (over de 70° Fahr.) Rietland-excursie. In de boschjes hier en daar hopkegels. Riet is „volwassen” en wordt gemaaid en aan schoven gebonden. Lischdodden zijn rijp. Kikkers geven, wat geluid betreft, nog eens een herhaling van het voorjaar, zij schreeuwen om het hardst, alsof zij bij dezen laatsten zomerschen dag hun hart nog eens willen ophalen, en elkander goeden nacht wenschen voor den winterslaap. Over de plassen komt het ver-verwijderde kikkergekwaak tot ons als een gedurig karren-geratel. Het is volkomen windstil, en de plassen en vaarten zijn spiegelglad. Overal om ons heen heerscht een stilte, welke een heerlijke werking op ons, stedelingen, uitoefent. Kikkerbeet staat nog prachtig, doch heeft maar niet willen bloeien. Allerlei vischjes in de slooten. Moerasviooltje heeft de zaden reeds verspreid. Tusschen afgemaaid riet een plantje bonte klimop gevonden. Hoe die hier verzeild is geraakt? Natuurlijk is het nu de tijd der vruchten en zaden: agrimonia, wilgen-roosje, riet, drosera (een enkele bloeit nog), kamperfoelie, braam, helmkruid, smeewortel. Platanthera's en andere orchideeën zijn bijna alle reeds verdord en afgestorven. Een enkele wederik bloeit nog. Op den terugweg een geel behaarde rups (bont schaapje) ingepikt.
- 28 September. In het Vondelpark zijn de meeste boomen nog groen: populieren weten nog niet van verdorren. Dag-koekoeksbloem bloeit. Wilde Wingerd en Klimop bloeien volop, deze eerste ook met vruchten. Alle bloemperken staan nog in vollen bloei. Bladvormen verzameld. Veel spinnen.
- 30 September. Aan een huis een nest van de behangersbij ontdekt. Telkens vloog er namelijk iets groens in gaatjes tusschen de steenen van den muur en het raam. Na eenigen tijd vloog er een rood insect weer uit. Na opletende beschouwing bleek dat het af en aan vliegende behangersbijtjes waren, die met een stuk blad in het nest verdwenen en er zonder weer uitkwamen. Duidelijk was de optranjeroode onderzijde te zien. Waarschijnlijk bevindt zich het nest tusschen den muur en het behangsel bij het raam.

D. en B. DE M.

Overzicht der voornaamste waarnemingen op ornithologisch gebied van 1 Mei 1901—30 April 1902.

Het verslag 't welk ik over het afgeloopen jaar geven kan, doet, het is mij aangenaam het te kunnen zeggen, in belangrijkheid niet onder voor de overzichten over vroegere dergelijke tijdvakken. Wederom werden twee nieuwe vogelsoorten voor Nederland vastgesteld, terwijl vele hoogst belangrijke waarnemingen konden worden geboekstaafd, zowol betreffende het broeden van sommige soorten als omtrent de verschijning van andere die slechts bij kortere of langere tusschenpoozen ons land bezoeken, en het eindelijk is mogen gelukken een bewijsstuk van het voorkomen van den zwarten specht in handen te krijgen.

Aan allen, die mij hunne gewaardeerde opgaven verstrekten

zonder welke dit verslag niet zou kunnen worden gegeven, en 't opnoemen van wier namen elk afzonderlijk mij te ver zoude voeren, breng ik bij dezen mijn hartelijken dank.

Nucifraga caryocatactes (L.) — Notenkraaker. Den 28^{en} Mei zag ik een exemplaar op het landgoed Schovenhorst bij Putten op de Veluwe. (J. Th. Oudemans).

Den 20^{en} September werd in een stadstuin te Arnhem een notenkraaker gezien. (v. Pelt Lechner).

Den 26^{en} October zag ik een voorwerp in mijn tuin in een plataan zitten. (Noorduijn-Gorinchem).

Dit is alles, wat ik omtrent deze vogelsoort die in den herfst van 1900 ons zoo uiterst talrijk bezocht, in het verloop van jaar vernomen heb. De datum van 28 Mei door Dr. Oudemans medegedeeld, is opvallend. Ik vermoed dat het hier een voorwerp gold dat tengevolge van verwonding of anderszins zoo lang is achtergebleven. Dit geval staat trouwens niet alleen. Bij Rostock (Meckl.) werd 5 Juli een dergelijke achterblijver buitgemaakt, terwijl volgens de Deutsche Jäger-Zeitung XXXVII p. 582 bij Feldberg in Mecklenburg-Strelitz einde Mei nog zeven stuks werden gezien. Overigens werd in Duitschland in 1901 een zeer vroege trek van notenkrakers waargenomen; 30 Juli reeds werd een exemplaar gezien aan de Kurische Nehrung, mogelijk een broedvogel uit Oost-Pruisen; den 2^{en} Augustus zag men daar ter plaatse weer twee stuks. (S.).

Lanius excubitor L. — Klapekster. Artis kwam in het bezit van een jong exemplaar uit een nest van drie, gevonden te Denekamp (O.) (Kerbert).

Ampelis garrulus (L.) — Pestvogel. Deze soort heeft ons in den afgelopen winter talrijker bezocht dan gewoonlijk het geval pleegt te zijn. De eerste vangst die mijner kennis kwam, was die van een ♀ op 14 November, den 17^{en} gevolgd door twee stuks, ♂ en ♀, terwijl den 22^{en} nog een ♀ werd buitgemaakt. Deze vogels, alle op Texel gevangen, zijn mij welwillend aangeboden door den heer Daalder die mij later schreef dat, voorzoover hem bekend, na 25 November geen enkel exemplaar meer op het eiland is gezien. In het geheel werden 12 stuks bemachtigd waarvan 2, die levend in handen vielen, in gevangenschap werden gehouden, een daarvan in de Rotterdamsche Diergaarde.

In November werden voorts twee stuks bij Vlaardingen (Z.-H.) en 5 stuks in Gaasterland (Fr.) gevangen. Te Rossitten (O. Pruisen) werd de eerste pestvogel op 28 Oct. gezien, en werden tot in het begin van November voortdurend kleine vluchten doortrekkers waargenomen. De verdere door mij ontvangen berichten laat ik hieronder volgen. (S.).

20 November werd een ♀ te Sluis (Z.) gevangen. E. Blaauw.

23 November zag ik 6 stuks bijeen in een hoogen boom in een tuin naast den mijnen te Groningen, geheel door huizen ingesloten en den 1^{en} December nog een ♂, 't welk ik schoot. Ik merkte op dat de musschen een groote nieuwsgierigheid voor de vreemde gasten aan den dag legden. (Liefstijck).

Ik vond bij een poelier te Leeuwarden een exemplaar dat omstreeks 20 December in Friesland (zonder nadere plaatsaanduiding) was gevangen; naar mij verzekerd werd, was dit het vierde stuk dat door dien handelaar in dezen winter ontvangen was (v. d. Werff).

9 Januari zag ik den tuin van Artis een exemplaar rondvliegen. (Steenhuizen).

Sturnus vulgaris L. — Spreeuw. Den 30^{en} October werd bij Harderwijk (Geld.) eene isabelkleurige variëteit gevangen. Ik zag den vogel 4 November d. a. v. op de markt te Leeuwarden. (V. d. Werff). Een, behalve eenige lichtbruine vlekken op den kop en eenige donkergrijze vederen aan de keel, geheel wit ♂ werd 18 September te Callantsog (N.H.) geschoten. (Ter Meer).

Pastor roseus (L.) — Roséspreeuw. Ik kwam in het bezit van een ♀ dat in October 1897 op een vinkenbaan bij 's Gravenhage is gevangen en dat toenmaals het grauwe kleed der jeugd droeg. Deze vogel is in de gevangenschap volkomen uitgekleurd. Ik maak van deze vangst melding ter aanvulling van de opgaven in Mr. Albarda's lijst. (S.).

Fringilla coelebs L. — Vink. Den 4^{en} November trof ik op de vogelmarkt te Leeuwarden eene verscheidenheid welke bleke kleur met bruine tinten als van een leuwerik gemengd was. Merkwaardig was een groote zuiver witte keelvlak. De vogel was reeds in September ergens op de Veluwe gevangen. (V. d. Werff).

In 't laatst van October werd bij Harderwijk (Geld.) een variëteit gevangen waarvan de hoofdkleur vrij licht leigrauw is, op den kop iets donkerder; staartpennen zwart, behalve de buitenste die wit zijn; vleugels normaal met witten spiegel, borst en buik vuilwit, krop lichtgrauw, keel wit. Randen om de oogen en een streepje daarachter wit. Begin

Mei is bij Amersfoort (Utr.) een exemplaar gevangen, dat over zijn geheele lichaam duidelijk groen getint is. Beide vogels zijn levend in mijn bezit. (Diemont).

Carpodacus erythrinus (Pall.) — Roodmusch. Ik ben in het bezit van een ♀ dat 24 October 1900 te Hulshorst (Geld.) is gevangen. (Diemont).

Ofschoon deze vangst eenigzins verwijderd terugligt, maak ik er melding van omdat zij mij eerst thans bericht werd en het eene weinig voorkomende soort geldt. (S.).

Loxia pytiopsittacus (Bechst) — Groote Kruisbek. Deze weinig voorkomende soort, die ik sedert 1887 niet meer in handen had gekregen, heeft ons in 1901 weder bezocht. 22 September zond de heer Daalder mij een voorwerp dat enkele dagen te voren op Texel was gevangen. 29 September werden drie stuks geschoten te Bloemendaal (N.-H.) en 3 October nog vier exemplaren daar ter plaatse, die ik alle door tusschenkomst van den heer L. van der Horst te Haarlem ontving. Bij deze acht vogels zijn zes mannetjes en twee wijfjes. Van eerstgenoemde draagt geen enkele het volmaakte roode kleed. De heer Duijzend deelde mij nog mede dat 10 en 24 November telkens één ♂ is geschoten te Peize (Dr.). (S.).

Otocorys alpestris (L.) — Bergleeuwerik. De eerste verschijning dezer vogels op Texel werd mij gemeld van 17 December toen den heer Daalder drie stuks in handen kwamen, een oud en twee jonge exemplaren, welke ZEd. mij toezond. Zij waren de voorboden van den hevigen sneeuwneerslag die den volgenden dag, den 18^{en} plaats had en den 19^{en} voortduurde. Op den 18^{en} werden weder vijf en op den 19^{en} één stuk buitgemaakt. Niet alleen ging de verschijning van deze soort aan den sterken sneeuwval vooraf, maar ook andere trokken den 17^{en} December in ontelbare menigte door en werden hoofdzakelijk in Friesland en in de duinstreek waargenomen. Een ontzettend groot aantal Kieviten, goudplevieren en kramsvogels werden dien dag naar het Zuiden ijlend gezien. Den 19^{en} mij ter jacht bevindend te Woudenberg (Utr.) zag ik ook toen nog eene menigte kramsvogels, woudduiven en ganzen met groote snelheid in zuidelijke richting trekken en des avonds werd mij een *Fulica atra* gebracht, die levend was gevangen in een bosch op een hoogen heuvel nabij Doorn, alwaar deze soort nimmer verschijnt.

De Heer Daalder meldde mij, dat bij de op 17 December waargenomen bergleeuweriken zich een exemplaar bevond van *Alauda arvensis* L. 't welk mij als bewijsstuk mede werd toegezonden. Dat overigens meerdere leuwerikensoorten zich bij de vluchten van *O. alpestris* aansluiten, blijkt uit een bericht van het waarnemingsstation Rossitten (O. Pruisen) waar 27 October bij een troep van 15 dezer vogels zich twee boomleeuweriken bevonden (S.).

Aegithalus caudatus (L.) — Witkop staartmees. In aansluiting aan hetgeen mijn vorig verslag omtrent deze soort vermeldde, het volgende: in de eerste dagen van Mei zag ik meermalen, altijd in den laten namiddag, één van het bewuste paar meezen, zoodat ik hoe langer hoe meer overtuigd werd dat het andere exemplaar broedde. Dit werd mij den 8^{en} bewezen, toen ik een staartmeezennest uiteen gescheurd op den straatweg vond liggen. Het bevatte kleine witte kippenvederen, volkomen gelijk aan die welke ik de vogels op 16 April d. t. v. had zien dragen. Dit nest moet van mijne witkoppen geweest zijn, want in den ganschen omtrek was geen enkele verdere staartmees aanwezig. Of een tweede broedsel is gevolgd, is mij onbekend gebleven; ik heb de vogels ook niet weder teruggezien behalve eens, op 13 Mei, één van hen.

Naar aanleiding van mijn vorig verslag schreef mij de Heer F. E. Blaauw: „de witkopstaartmees broedt hier ('s Graveland N.-H.) regelmatig, hetzij in paren, hetzij in medewerking met gestreeptkoppige. In „the Ibis” heb ik daarvoor al eens bericht.”

En de Heer T. Nieuwenhuisen te Arnhem meldde mij, dat hij in vroegere jaren, toen hij nog te Lisse (Z.-H.) woonde, aldaar begin April *A. caudatus* nestelend in sparrebosch had aangetroffen.

Veilig kan de witkopstaartmees dus onder de in Nederland broedende vogels worden gerangschikt (S.).

(Wordt vervolgd).

SNOUCKAERT.